Test Booklet Code & Serial No.
प्रश्नपत्रिका कोड व क्रमांक

C

Paper-II
SANSKRIT

Seat No. | | | | | | |
(In figures as in Admit Card)

Seat No. ....
(In words)

OMR Sheet No. | | | | | | |
(To be filled by the Candidate)

Signature and Name of Invigilator

1. (Signature) ....

(Name) ....

2. (Signature) ....

(Name) ....

APR - 04217

Time Allowed : 1¼ Hours] **[Maximum Marks : 100**

Number of Pages in this Booklet : **12** Number of Questions in this Booklet : **50**

Instructions for the Candidates

1. Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page.
2. This paper consists of **50** objective type questions. Each question will carry *two* marks. *All* questions of Paper-II will be compulsory, covering entire syllabus (including all electives, without options).
3. At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows :
   (*i*) To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet.
   (*ii*) **Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to missing pages/ questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted.**
   (*iii*) After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet.
4. Each question has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item.
   Example : where (C) is the correct response.
   (A) (B) ● (D)
5. Your responses to the items are to be indicated in the **OMR Sheet given inside the Booklet only.** If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated.
6. Read instructions given inside carefully.
7. Rough Work is to be done at the end of this booklet.
8. If you write your Name, Seat Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
9. You have to return original OMR Sheet to the invigilator at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are, however, allowed to carry the Test Booklet and duplicate copy of OMR Sheet on conclusion of examination.
10. **Use only Blue/Black Ball point pen.**
11. **Use of any calculator or log table, etc., is prohibited.**
12. **There is no negative marking for incorrect answers.**

विद्यार्थ्यांसाठी महत्त्वाच्या सूचना

1. परिक्षार्थींनी आपला आसन क्रमांक या पृष्ठावरील वरच्या कोपऱ्यात लिहावा. तसेच आपणांस दिलेल्या उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा.
2. सदर प्रश्नपत्रिकेत 50 बहुपर्यायी प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नास **दोन** गुण आहेत. या प्रश्नपत्रिकेतील **सर्व** प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे. सदरचे प्रश्न हे या विषयाच्या संपूर्ण अभ्यासक्रमावर आधारित आहेत.
3. परीक्षा सुरू झाल्यावर विद्यार्थ्याला प्रश्नपत्रिका दिली जाईल. सुरुवातीच्या 5 मिनीटांमध्ये आपण सदर प्रश्नपत्रिका उघडून खालील बाबी अवश्य तपासून पहाव्यात.
   (*i*) प्रश्नपत्रिका उघडण्यासाठी प्रश्नपत्रिकेवर लावलेले सील उघडावे. सील नसलेली किंवा सील उघडलेली प्रश्नपत्रिका स्विकारू नये.
   (*ii*) **पहिल्या पृष्ठावर नमूद केल्याप्रमाणे प्रश्नपत्रिकेची एकूण पृष्ठे तसेच प्रश्नपत्रिकेतील एकूण प्रश्नांची संख्या पडताळून पहावी. पृष्ठे कमी असलेली/कमी प्रश्न असलेली/प्रश्नांचा चूकीचा क्रम असलेली किंवा इतर त्रुटी असलेली सदोष प्रश्नपत्रिका सुरुवातीच्या 5 मिनिटातच पर्यवेक्षकाला परत देऊन दुसरी प्रश्नपत्रिका मागवून घ्यावी. त्यानंतर प्रश्नपत्रिका बदलून मिळणार नाही तसेच वेळही वाढवून मिळणार नाही याची कृपया विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.**
   (*iii*) वरीलप्रमाणे सर्व पडताळून पहिल्यानंतरच प्रश्नपत्रिकेवर ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेचा नंबर लिहावा.
4. प्रत्येक प्रश्नासाठी (A), (B), (C) आणि (D) अशी चार विकल्प उत्तरे दिली आहेत. त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकपणे काळा/निळा करावा.
   उदा. : जर (C) हे योग्य उत्तर असेल तर.
   (A) (B) ● (D)
5. या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नांची उत्तरे **ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेतच दर्शवावीत.** इतर ठिकाणी लिहीलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
6. आत दिलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचाव्यात.
7. प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी जोडलेल्या कोऱ्या पानावरच कच्चे काम करावे.
8. जर आपण ओ.एम.आर. वर नमूद केलेल्या ठिकाणा व्यतिरीक्त इतर कोठेही नाव, आसन क्रमांक, फोन नंबर किंवा ओळख पटेल अशी कोणतीही खूण केलेली आढळून आल्यास अथवा असभ्य भाषेचा वापर किंवा इतर गैरमार्गाचा अवलंब केल्यास विद्यार्थ्याला परीक्षेस अपात्र ठरविण्यात येईल.
9. परीक्षा संपल्यानंतर विद्यार्थ्याने मूळ ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिका पर्यवेक्षकांकडे परत करणे आवश्यक आहे. तथापी, प्रश्नपत्रिका व ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेची द्वितीय प्रत आपल्याबरोबर नेण्यास विद्यार्थ्यांना परवानगी आहे.
10. **फक्त निळ्या किंवा काळ्या बॉल पेनचाच वापर करावा.**
11. **कॅलक्युलेटर किंवा लॉग टेबल वापरण्यास परवानगी नाही.**
12. **चुकीच्या उत्तरासाठी गुण कपात केली जाणार नाही.**

Sanskrit
Paper II
संस्कृत
प्रश्नपत्रिका II

Time Allowed : 75 Minutes] **[Maximum Marks : 100**

Note : This Paper contains **Fifty (50)** multiple choice questions. Each question carries **Two (2)** marks. Attempt *All* questions.

सूचना : या प्रश्नपत्रिकेत एकूण **पन्नास (50)** बहुपर्यायी प्रश्न दिलेले आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला **दोन (2)** गुण आहेत. **सर्व** प्रश्न सोडवा.

1. अधस्तनेषु युग्मपर्यायेषु समीचीनं विचिनुत।

(*a*) न वा इति	(*p*) नदी
(*b*) हलोऽनन्तराः	(*q*) निष्ठा
(*c*) क्तक्तवतू	(*r*) संयोगः
(*d*) यूस्त्र्याख्यौ	(*s*) विभाषा

(A) *ar* *bs* *cq* *dp*

(B) *ap* *bq* *cs* *dr*

(C) *as* *br* *cq* *dp*

(D) *aq* *bp* *cr* *ds*

2. अक्ष्णा काणः इत्यत्र तृतीया केन सूत्रेण भवति ?

(A) तृतीया तत्कृतार्थेन गुणवचनेन

(B) येनाङ्गविकारः

(C) अपवर्गे तृतीया

(D) कर्तृकरणयोस्तृतीया

3. सिन्धीभाषा कस्मिन् भाषापरिवारे समाविष्टा ?

(A) अरेबिकपरिवारे

(B) हेमेटिकपरिवारे

(C) युरोभारतीयपरिवारे

(D) बाल्टोस्लॅव्होनिकपरिवारे

4. का भाषा प्रत्यययुक्ता नास्ति ?

(A) लॅटिनभाषा

(B) ग्रीकभाषा

(C) संस्कृतभाषा

(D) चिनीभाषा

5. अधस्तनवर्गयोः युग्मपर्यायेषु योग्यं विचिनुत।

(*a*) टकारः	(*p*) कण्ठ्यः
(*b*) शकारः	(*q*) दन्त्यः
(*c*) सकारः	(*r*) तालव्यः
(*d*) अकारः	(*s*) मूर्धन्यः

(A) *as* *br* *cq* *dp*

(B) *ar* *bs* *cq* *dp*

(C) *aq* *br* *cp* *ds*

(D) *as* *bq* *cp* *dr*

6. सर्वनामस्थानसंज्ञायाः किं सूत्रम् ?

(A) स्वादिष्वसर्वनामस्थाने

(B) उगिदचांसर्वनामस्थानेऽधातोः

(C) सुडनपुंसकस्य

(D) सर्वनामस्थाने चाऽसंबुद्धौ

7. समूहादसंगतं दूरीकुरुत।

(1) मराठी

(2) उडीया

(3) आसामी

(4) तेलुगु

(A) 3

(B) 2

(C) 1

(D) 4

8. एषा कालिदासस्य कृतिः नास्ति ?

(A) कुमारसंभवम्

(B) रघुवंशम्

(C) वेणीसंहारम्

(D) मेघदूतम्

9. समवकारे प्रधानः रसः कः ?

(A) शृङ्गाररसः

(B) करुणरसः

(C) वीररसः

(D) शान्तरसः

10. भार्गवधनुः केन भग्नम् ?

(A) लक्ष्मणेन

(B) विश्वामित्रेण

(C) जनकेन

(D) रामेण

11. 'योगेनान्ते तनुत्यजाम्' इति कुत्र उक्तं वर्तते ?

(A) रघुवंशे

(B) महाभारते

(C) मेघदूते

(D) बुद्धचरिते

12. नन्दिनी कस्याः सुता ?

(A) उच्चैःश्रवसः

(B) सुरभ्याः

(C) दिलीपस्य

(D) वशिष्ठस्य

13. वेणीसंहारे कति अङ्काः ?

(A) पञ्च

(B) षट्

(C) सप्त

(D) अष्टौ

14. वेणीसंहारे भानुमती का ?

(A) द्रौपद्याः सखी

(B) दुर्योधनस्य पत्नी

(C) चेटी

(D) राक्षसी

15. वेणीसंहारे राक्षस्याः नाम किम् ?

(A) रुधिरप्रिया

(B) वसन्तसेना

(C) वसागन्धा

(D) रत्नावली

16. वेणीसंहारे अश्वत्थामा किमर्थं शोचति ?

(A) सूतः मृतः

(B) दुर्योधनः मृतः

(C) द्रोणः मृतः

(D) भीमः मृतः

17. एते काव्यदोषाः –

(A) काणत्वखञ्जादयः

(B) वक्रत्वम्

(C) श्रुतिदुष्टापुष्टार्थत्वादयः

(D) मूर्खत्वम्

18. अधस्तनवर्गयोः युग्मपर्यायेषु समीचीनं विचिनुत।

(*a*)	वाक्यम्	(*p*)	त्रिधा मतः
(*b*)	वाच्यार्थः	(*q*)	व्यञ्जना
(*c*)	अर्थः	(*r*)	द्विधा मतम्
(*d*)	व्यङ्ग्यार्थः	(*s*)	अभिधा

(A) *ar* *bs* *cp* *dq*

(B) *as* *br* *cq* *dp*

(C) *aq* *bp* *cr* *ds*

(D) *as* *bq* *cr* *dp*

19. सङ्केतः कुत्र गृह्यते ?

(A) वाक्येषु

(B) गुणद्रव्यक्रियासु

(C) शब्देषु

(D) पदेषु

20. लक्ष्यार्थः कया बोध्यः ?

(A) वाचा

(B) लक्षणया

(C) शक्त्या

(D) व्यञ्जनया

21. अधोनिर्दिष्टेषु किं गोत्रमण्डलेषु नान्तर्भवति ?

(A) द्वितीयमण्डलम्

(B) चतुर्थमण्डलम्

(C) नवममण्डलम्

(D) पञ्चममण्डलम्

22. अधोनिर्दिष्टेषु कः वेदभाष्यकर्ता नास्ति ?

(A) भट्टभास्करः

(B) सायणः

(C) स्कन्दस्वामी

(D) शारदातनयः

23. अधस्तनसमूहात् असङ्गतं दूरीकुरुत।

(1) षड्विंशब्राह्मणम्

(2) उद्गाता

(3) आर्चिकम्

(4) आश्वलायनकल्पसूत्रम्

(A) 1

(B) 3

(C) 2

(D) 4

24. अधोनिर्दिष्टेषु युग्मपर्यायेषु समीचीनं युग्मपर्यायं विचिनुत।

(*a*) इन्द्रः	(*p*) आरा
(*b*) यमः	(*q*) पाशः
(*c*) वरुणः	(*r*) पड्बीशम्
(*d*) पूषन्	(*s*) वज्रम्

(A) *ap* *bq* *cr* *ds*

(B) *aq* *bp* *cs* *dr*

(C) *as* *br* *cq* *dp*

(D) *ar* *bs* *cp* *dq*

25. काम्येष्टयः कुत्र विहिताः ?

(A) शुक्लयजुर्वेदसंहितासु

(B) कृष्णयजुर्वेदसंहितासु

(C) ऋग्वेदे

(D) बाष्कलसंहितायाम्

26. कस्य पठने हस्तेन त्रैस्वर्यं प्रदर्श्यते ?

(A) पैप्पलादसंहितायाः

(B) शुक्लयजुर्वेदस्य

(C) बाष्कलशाखायाः

(D) जैमिनीयब्राह्मणस्य

27. अधस्तनवाक्येषु सत्यासत्यपर्यायेषु समीचीनं विचिनुत।

(*a*) ऋग्वेदे इन्द्रसूक्तसंख्या अग्निसूक्तापेक्षया न्यूना।

(*b*) अथर्ववेदस्य 'मण्डल-सूक्त-ऋच्' इति रचना।

(*c*) आप्रीसूक्ते नव ऋचः सन्ति।

(*d*) रुद्रः द्युस्थानीया देवता वर्तते।

(A) सत्यम्, असत्यम्, सत्यम्, असत्यम्

(B) असत्यम्, सत्यम्, असत्यम्, सत्यम्

(C) असत्यम्, असत्यम्, असत्यम्, असत्यम्

(D) सत्यम्, सत्यम्, सत्यम्, सत्यम्

28. 'ज्येष्ठराजः' इति कस्य विशेषणम् ?

(A) अग्नेः

(B) बृहस्पतेः

(C) इन्द्रस्य

(D) वरुणस्य

29. सत्याषाढश्रौतसूत्रम् इति कस्या परनामधेयम् ?

(A) आपस्तंबश्रौतसूत्रस्य

(B) आश्वलायनश्रौतसूत्रस्य

(C) वाधूलश्रौतसूत्रस्य

(D) हिरण्यकेशिश्रौतसूत्रस्य

30. ऋग्वेदे स्वरमध्यस्थः कः वर्णः 'ळ्' त्वेन विपरिणमते ?

(A) ड्

(B) क्

(C) ढ्

(D) म्

31. 'सालावृकाणां हृदयानि एताः' इति वाक्यं कुत्र वर्तते ?

(A) यमयमीसंवादसूक्ते

(B) पुरूरव-उर्वशीसंवादसूक्ते

(C) विश्वामित्रनदीसंवादसूक्ते

(D) सरमा-पर्णीसंवादसूक्ते

32. अधस्तनयुग्मानां समीचीनां तालिकां विचिनुत :

(*a*) घ्राणम्	(*p*) व्याकरणम्
(*b*) मुखम्	(*q*) ज्योतिषम्
(*c*) चक्षुः	(*r*) शिक्षा
(*d*) हस्तौ	(*s*) कल्पः

(A) *aq* *br* *cs* *dp*

(B) *ar* *bp* *cq* *ds*

(C) *ap* *bs* *cr* *dq*

(D) *as* *bq* *cp* *dr*

33. 'आत्मनस्तु कामाय सर्वं प्रियं भवति' इति तत्त्वोपदेशः कस्यामुपनिषदि वर्तते ?

(A) ईशोपनिषदि

(B) बृहदारण्यकोपनिषदि

(C) कठोपनिषदि

(D) केनोपनिषदि

34. रिक्तस्थानं पूरयत—'उत्पत्तिस्थितिप्रलयाश्च-चिन्त्यन्ते यत्र............'।

(A) प्राणिनाम्

(B) जीवानाम्

(C) लोकानाम्

(D) भूतानाम्

35. समीचीनं युग्मपर्यायं विचिनुत :

(*a*)	धृतशरीरः तिष्ठति	(*p*)	प्रकृतिम्
(*b*)	पुरुषः पश्यति	(*q*)	नानाश्रया
(*c*)	प्रकृतिः	(*r*)	दुःखम्
(*d*)	जरामरणकृतम्	(*s*)	संस्कारवशात

(A) *ap* *bq* *cr* *ds*

(B) *aq* *br* *cs* *dp*

(C) *as* *bp* *cq* *dr*

(D) *ar* *bs* *cp* *dq*

36. नटवद् किं व्यवतिष्ठते ?

(A) प्रधानम्

(B) लिङ्गम्

(C) भ्रमणम्

(D) कर्म

37. अधस्तनेषु सत्यासत्यपर्यायं विचिनुत।

(*a*) यथाश्रयमृते चित्रं तिष्ठति।

(*b*) सूक्ष्मा मातापितृजाः सह प्रभूतैस्त्रिधा विशेषाः स्युः।

(*c*) ज्ञानेन नापवर्गः।

(*d*) एषः प्रत्ययसर्गः तस्य भेदास्तु चत्वारिंशत।

(A) असत्यम्, सत्यम्, असत्यम्, असत्यम्

(B) सत्यम्, असत्यम्, सत्यम्, सत्यम्

(C) असत्यम्, सत्यम्, असत्यम्, सत्यम्

(D) सत्यम्, असत्यम्, सत्यम्, असत्यम्

38. साङ्ख्यकारिकासु कः प्रसिद्धः न्यायः।

(A) शाखाचन्द्रन्यायः।

(B) देहलीदीपन्यायः।

(C) पङ्ग्वन्धन्यायः।

(D) अरुन्धतीदर्शनन्यायः।

39. रिक्तस्थानं पूरयत :

जाग्रद्वासनामयत्वात् .... अत एव स्थूलशरीरलयस्थानम् उच्यते।

(A) देवः

(B) रामः

(C) स्वप्नः

(D) शोभनः

40. समीचीनं युग्मपर्यायं विचिनुत :

(*a*)	स वा एष पुरुषोऽन्नरसमयः	(*p*)	बौद्धः
(*b*)	अन्योऽन्तर आत्मा विज्ञानमयः	(*q*)	प्राभाकरतार्किकौ
(*c*)	अन्योऽन्तरात्मा-नन्दमयः	(*r*)	भाट्टः
(*d*)	प्रज्ञानघन एवा-नन्दमयः	(*s*)	चार्वाकः

(A) *as* *bp* *cq* *dr*

(B) *ar* *bq* *cp* *ds*

(C) *ap* *br* *cs* *dq*

(D) *aq* *bs* *cr* *dp*

41. वाक्याणिपादपायूपस्थानि कानि ?

(A) ज्ञानेन्द्रियाणि

(B) बुद्धीन्द्रियाणि

(C) अज्ञानेन्द्रियाणि

(D) कर्मेन्द्रियाणि

42. बुद्धिर्ज्ञानेन्द्रियैः सहिता कः कोशो भवति ?

(A) अन्नमयः

(B) प्राणमयः

(C) मनोमयः

(D) विज्ञानमयः

43. रिक्तस्थानं पूरयत—'विक्षेपशक्तिः .... जगत्सृजेत्'।

(A) विश्वान्तम्

(B) ब्रह्माण्डान्तम्

(C) सर्वान्तम्

(D) आत्मान्तम्

44. तर्कसङ्ग्रहे कति कर्माणि वर्णितानि ?

(A) त्रीणि

(B) पञ्च

(C) सप्त

(D) नव

45. तर्कसङ्ग्रहे असिद्धहेत्वाभासः कतिविधः ?

(A) द्विविधः

(B) चतुर्विधः

(C) त्रिविधः

(D) पञ्चविधः

46. अयुतसिद्धयोः कः सम्बन्धः ?

(A) समवायः

(B) संयोगः

(C) संयुक्तसमवायः

(D) संयुक्तसमवेतसमवायः

47. सत्यासत्यत्वपर्यायेषु योग्यं विचिनुत :

यतसमवेतं कारणम् उत्पद्यते :

(*a*) तदसमवायिकारणम्

(*b*) तन्निमित्तकारणम्

(*c*) तत्समवायिकारणम्

(*d*) तद्विनाशकारणम्

(A) सत्यम्, असत्यम्, असत्यम्, सत्यम्

(B) असत्यम्, सत्यम्, सत्यम्, असत्यम्

(C) सत्यम्, सत्यम्, असत्यम्, असत्यम्

(D) असत्यम्, असत्यम्, सत्यम्, असत्यम्

48. अधस्तनेषु शब्देषु किं प्रातिपदिकम् ?

(A) गच्छति

(B) सर्वस्मै

(C) राम

(D) भूत्वा

49. अधस्तनवाक्यानां सत्यासत्यपर्यायेषु समीचीनं विचिनुत :

(*a*) अभिहिते तु कर्मणि प्रातिपदिकार्थमात्रे प्रथमा

(*b*) कारकविभक्तेः उपपदविभक्तिः बलीयसी

(*c*) परार्थाभिधानं वृत्तिः

(*d*) सप्तर्षयः इति तत्पुरुषः समासः

(A) सत्यम्, असत्यम्, सत्यम्, सत्यम्

(B) असत्यम्, सत्यम्, असत्यम्, असत्यम्

(C) सत्यम्, सत्यम्, असत्यम्, असत्यम्

(D) असत्यम्, असत्यम्, सत्यम्, सत्यम्

50. 'प्राचार्यः' इत्यस्मिन् शब्दे कः समासः ?

(A) तत्पुरुषः

(B) बहुब्रीहिः

(C) अव्ययीभावः

(D) द्वन्द्वः

ROUGH WORK